

Sygn. akt VIII Ga 115/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: V. A.

przeciwko: K. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 17 grudnia 2011 r., sygn. akt VIII GC 1071/12 upr

1. oddała apelację,
2. obciąża Skarb Państwa kosztami procesu od uiszczenia których pozwana została zwolniona

VIII Ga 115/13

UZASADNIENIE

Powódka – V. A. wytoczyła przeciwko pozwanej – K. K. powództwo, w którym żądała zasądzenia od pozwanej kwoty 6.348,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową wg norm przepisanych. W treści uzasadnienia powódka wskazała, iż od dnia 10 marca 2009 r. łączy ją z pozwaną umowa spółki cywilnej, która wywarła skutek w postaci solidarności wspólników spółki. Powódka i pozwana jako wspólniczki spółki cywilnej zostały solidarnie pozwane przez S. N. o wynagrodzenie i ustalenie stosunku pracy. W wyniku tego postępowania Sąd Rejonowy w Brodnicy wyrokiem z dnia 17 listopada 2009 r. zasądził od K. K. oraz V. A. solidarnie na rzecz S. N. kwotę 8.688,86 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia zapłaty oraz obciążył je kosztami procesu w wysokości 435 zł. W wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego cała należność została uregulowana przez powódkę – V. A.. Zgodnie z zasadami odpowiedzialności solidarnej powódka domagała się zwrotu od pozwanej połowy wyegzekwowanego zobowiązania. Należność nie została jednak zapłacona.

W odpowiedzi na pozew z dnia pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zwolnienie z kosztów i opłat sądowych oraz zwrot kosztów postępowania. W treści uzasadnienia pozwana przyznała, że zawarła z powódką umowę spółki cywilnej. Zarzuciła jednak powódce, iż ta od początku mało interesowała się założoną działalnością gospodarczą oraz postępowaniem toczącym się z powództwa S. N.. Wskazała również, iż Sąd Rejonowy w Brodnicy zwolnił ją z zapłaty kosztów procesu w wysokości 435 zł. Dodatkowo pozwana podniosła, że to na niej spoczywał finansowy ciężar

inwestycji dokonywanych na rzecz prowadzonej działalności (np. czynsz najmu, koncesje, koszty remontu). Zdaniem pozwanej to powódka winna jej zwrócić kwotę ok. 50.000,00 zł zainwestowanych przez nią pieniędzy i dlatego wnosi o oddalenie powództwa w całości.

W replice powódka podtrzymała swoje stanowisko w sprawie oraz zaprzeczyła zarzutom i twierdzeniom strony przeciwnej. Dodatkowo powódka zarzuciła pozwanej, iż ta zatajała przed nią korespondencję w sprawie z powództwa S. N. oraz celowo wyzbyła się środków trwałych w postaci samochodu marki F., a także zakończyła prowadzenie działalności gospodarczej – salonu fryzjerskiego w celu uniknięcia ewentualnej egzekucji.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6.348,71 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 13 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.467,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W pozostałym zakresie tj. co do odsetek od dnia 7.06.2011 r. do dnia 12.06.2011 r. powództwo zostało oddalone.

Sąd Rejonowy ustalił, że dniu 10 marca 2009 r. pomiędzy powódką a pozwaną została zawarta na czas nieokreślony umowa spółki cywilnej. W umowie strony określiły, iż przedmiotem działalności jest prowadzenie klubu (...). Strony postanowiły także, iż udziały wspólników wynoszą po 50 %, a wspólnicy uczestniczą w zyskach i stratach w częściach proporcjonalnych do wielkości udziałów.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej powódka i pozwana na podstawie umowy o pracę zatrudniły S. N.. W następstwie wniesionego przez S. N. pozwu Sąd Rejonowy w Brodnicy wyrokiem z dnia 17 listopada 2009 r. zasądził solidarnie od K. K. oraz V. A. kwotę 8.688,86 zł tytułem zaległego wynagrodzenia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lipca 2009, a także obciążył je kosztami procesu w wysokości 435 zł. Zarządzeniem z dnia 28 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy w Brodnicy umorzył należność sądową w kwocie 435 zł wobec pozwanej K. K.. Kwota ta została wyegzekwowana wyłącznie od V. A..

W wyniku prowadzonego postępowania egzekucyjnego z wniosku S. N. przeciwko V. A. wyegzekwowano kwotę 12.697,42 zł. Wobec powyższego powódka w niniejszym postępowaniu wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 6.348,71 zł stanowiącej połowę wyegzekwowanej kwoty.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów prywatnych, których prawdziwość, autentyczność i moc dowodowa nie budziły wątpliwości, a ich wiarygodność nie została zakwestionowana przez strony.

Na podstawie art. 299 kpc a contrario Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań stron na okoliczność poczynionych przez nie nakładów finansowych na rzecz spółki cywilnej oraz jej zobowiązań z uwagi na to, iż okoliczności te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zgodnie z treścią umowy spółki strony miały uczestniczyć w zyskach i stratach proporcjonalnie do wielkości swych udziałów, tj. po 50%. W toku procesu pozwana nie podniosła zaś skutecznie zarzutu potrącenia, który uzasadniałby potrzebę ustalania czy przysługiwały jej roszczenia względem powódki.

Sąd Rejonowy przyjął, że w przedmiotowej sprawie bezsporne jest zawarcie przez strony umowy spółki cywilnej oraz to, że nie została ona na dzień orzekania rozwiązana ani rozliczona.

Zgodnie z art. 864 kc za zobowiązania spółki cywilnej wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie. Oznacza to, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od każdego wspólnika z osobna, od kilku z nich bądź od wszystkich wspólników łącznie. Spełnienie świadczenia przez któregośkolwiek z nich zwalnia pozostałych od świadczenia na rzecz wierzyciela (A. Kidyba, Prawo handlowe, 2009, s. 232).

Stosownie zaś do art. 376 kc jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie ze swojego majątku indywidualnego przysługuje mu roszczenie regresowe wobec pozostałych wspólników, od których może żądać zwrotu jego odpowiedniej części. Jeżeli strony w umowie spółki lub innej umowie nie ustaliły zasad rozliczeń, dłużnik który świadczenie spełnił może żądać zwrotu w częściach równych.

W niniejszej sprawie w § 8 umowy spółki cywilnej strony ustaliły, iż uczestniczą w zyskach i stratach proporcjonalnie do wielkości udziałów. Zgodnie z treścią umowy udziały wspólników wynosiły po 50%. Dlatego też za zobowiązania powstałe w ramach prowadzonej spółki wspólniczką są odpowiedzialne po połowie.

Skoro zatem roszczenie powstałe z prowadzoną spółką zostało zaspokojone z majątku powódki w całości słusznie dochodzi ona od pozwanej zaspokojenia połowy wyegzekwowanego świadczenia w drodze roszczenia regresowego na podstawie art. 376 § 1 kc.

W tym też zakresie w ocenie Sądu Rejonowego zarzuty pozwanej nie zasługiwały na uwzględnienie. Zaangażowanie stron w prowadzenie działalności nie ma bowiem wpływu na ocenę wzajemnej odpowiedzialności za powstałe zobowiązania. Pozwana ani w toku procesu ani przed jego rozpoczęciem nie złożyła skutecznie oświadczenia o potrąceniu swych roszczeń wzajemnych z roszczeniem dochodzonym przez powódkę. W związku z tym w toku postępowania nie było potrzeby badania czy pozwanej rzeczywiście przysługują jakiegokolwiek wierzytelności względem powódki., dlatego też Sąd Rejonowy na zasadzie art. 864 kc zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6.348,71 zł. Natomiast orzeczenie w części dotyczącej zasądzenia odsetek, Sąd wydał stosownie do art. 481 kc w zw. z art. 455 kc licząc te odsetki od dnia po upływie terminu do spełnienia świadczenia, co skutkowało oddaleniem powództwa w zakresie odsetek od dnia 7.06.2011 r. do dnia 12.06.2011 r.

Apelację od wyroku złożyła pozwany zaskarżając go w całości. Skarżąc zarzuciła nie uwzględnienie złożonych wniosków dowodowych oraz wniosków przedstawionych w odpowiedzi na pozew. W szczególności pozwana wskazała, że Sąd Rejonowy nie dokonał rozliczenia jej wkładu opiewającego na kwotę minimum 111 058, 90 zł. wniesionego do spółki.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy. Pozwana wniosła również o zwolnienie z opłat i kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata z urzędu. Postanowieniem z dnia 11marca 2013 r. Sad Rejonowy w Bydgoszczy zwolnił pozwaną od obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji i oddalił wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy w sprawie z powództwa V. A. przeciwko K. K. o zapłatę, na skutek apelacji pozwanej orzekł o oddaleniu apelacji oraz obciążeniu Skarbu Państwa kosztami procesu od uiszczenia których pozwana została zwolniona.

Sąd orzekł w oparciu o ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które podziela i uznaje za własne.

Fakt zawarcia przez strony umowy spółki cywilnej oraz jej treść, w tym § 8 w którym strony ustaliły, iż wspólnicy spółki cywilnej uczestniczą w zyskach i stratach proporcjonalnie do wielkości udziałów, a zgodnie z treścią umowy udziały wspólników wynosiły po 50%, jest bezsporny i nie budzi wątpliwości.

W ocenie Sądu słusznie rozstrzygnął Sąd I instancji kwestię solidarnej odpowiedzialności wspólników. Artykuł 864 kc w brzmieniu: „Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie” nie budzi w niniejszej sprawie żadnych wątpliwości. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji z istoty odpowiedzialności solidarnej wynika, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od każdego wspólnika z osobna, od kilku z nich bądź od wszystkich wspólników łącznie. Spełnienie świadczenia przez któregokolwiek z nich zwalnia zaś pozostałych od świadczenia na rzecz wierzyciela. Jest to ugruntowane stanowisko doktryny i w ocenie Sądu należy je uznać za właściwe.

W przedmiotowej sprawie na wspólnikach spółki cywilnej ciążyła solidarna odpowiedzialność z tytułu zaległego wynagrodzenia należnego S. N.. Należność ta została wyegzekwowana w drodze postępowania egzekucyjnego z majątku indywidualnego powódki w niniejszej sprawie. Zgodnie więc z art. 376 kc oraz treścią zawartej przez strony sporu umowy spółki cywilnej powódce przysługuje wobec pozwanej roszczenie regresowe celem zaspokojenia połowy wyegzekwowanego od niej świadczenia.

W ocenie Sądu słusznie wskazał Sąd I instancji, iż zarzuty pozwanej podnoszone w toku procesu nie zasługują na uwzględnienie. W niniejszej sprawie nie ma znaczenia fakt czy pozwanej przysługują względem powódki jakiegokolwiek roszczenia wzajemne. Zgodnie z art. 498 kc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Jednak aby do takiego potrącenia doszło konieczne jest złożenie drugiej stronie oświadczenia o potrąceniu (art. 499 kc). Zgodnie z orzecznictwem oświadczenie to ma charakter prawnokształtujący, gdyż bez niego – mimo współzaistnienia ustawowych przesłanek potrącenia (art. 498 § 1 k.c.) - nie dojdzie do wzajemnego umorzenia wierzytelności (wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 23 maja 2013 r. – sygn. I ACa 842/12). Zgodnie zaś z ustaleniami poczynionymi przed Sądem I instancji pozwana ani przed rozpoczęciem postępowania ani w jego toku nie złożyła takiego oświadczenia. Dlatego też dla rozstrzygnięcia nie jest konieczne badanie czy pozwanej takie roszczenia w ogóle przysługują ani w jakiej wysokości.

W tym stanie rzeczy apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie i stosownie do art. 385 kpc podlega oddaleniu. Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń natury faktycznej oraz właściwie zinterpretował i zastosował przepisy prawa materialnego.

O kosztach postępowania orzeczono przy uwzględnieniu faktu, że pozwana została zwolniona od uiszczenia opłaty sądowej i koszty te poniósł Skarb Państwa, jak również, iż w postępowaniu apelacyjnym pozwana nie wniosła o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.